

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

УДК 330.1:351

*О. КОПИЛЮК,
д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансово–економічної безпеки та банківського бізнесу
Львівського торговельно–економічного університету*

*О. МУЗИЧКА,
к. е. н., доцент, кафедри фінансово–економічної безпеки та банківського бізнесу
Львівського торговельно–економічного університету*

*У. НІКОНЕНКО,
к. е. н., доцент, кафедри фінансово–економічної безпеки, обліку та оподаткування
Української академії друкарства*

Забезпечення фінансової безпеки як пріоритетний напрям реалізації національних інтересів України

Висвітлено основні підходи до розкриття змісту поняття «фінансова безпека», виокремлено її базові характеристики та особливості. Конкретизовано індикатори виміру фінансової безпеки, проведено їх аналіз та інтегральне оцінювання в рамках банківської безпеки, безпеки небанківського фінансового ринку, бюджетної, боргової, валютної та грошово–кредитної безпеки. Виявлено ключові ризики та загрози фінансовій безпеці та запропоновано перспективні напрями її забезпечення в системі реалізації національних інтересів України.

Ключові слова: фінансова безпека, індикаторний підхід, рівень безпеки, ризики, загрози.

*О. КОПЫЛЮК,
д. э. н., профессор, заведующий кафедрой финансово–экономической безопасности и банковского бизнеса
Львовского торгового–экономического университета*

*А. МУЗЫЧКА,
к. э. н., доцент, кафедры финансово–экономической безопасности и банковского бизнеса
Львовского торгового–экономического университета*

*У. НИКОНЕНКО,
к. э. н., доцент кафедры финансово–экономической безопасности, учета и налогообложения
Украинской академии печати*

Обеспечение финансовой безопасности как приоритетное направление реализации национальных интересов Украины

Освещены основные подходы к раскрытию содержания понятия «финансовая безопасность», выделены ее базовые характеристики и особенности. Конкретизированы индикаторы измерения финансовой безопасности, проведен их анализ и интегральное оценивание с учетом банковской безопасности, безопасности небанковского финансового рынка, бюджетной, долговой, валютной и денежно–кредитной безопасности. Выявлены ключевые риски и угрозы финансовой безопасности и предложены перспективные направления ее обеспечения с позиций реализации национальных интересов Украины.

Ключевые слова: *финансовая безопасность, индикаторный подход, уровень безопасности, риски, угрозы.*

O. KOPYLYUK,

Doctor of Science in Economics, Professor, Chair of Department of Financial and Economic Security and Banking Business Lviv University of Trade and Economics

O. MUZYCHKA,

Ph.D. in Economics, Associate Professor of Department of Financial and Economic Security and Banking Business Lviv University of Trade and Economics

U. NIKONENKO,

Ph.D. in Economics, Associate Professor of Department of financial and economic security, accounting and taxation Ukrainian Academy of Printing

Provision of the financial security as a priority areas of Ukraine national interests

The basic approach to the disclosure of what constitutes «financial security», singled out its basic characteristics and features. Concretized indicators measuring financial security, conducted their analysis and the integral evaluation within the banking safety, non-banking financial market, budget, debt, currency and monetary security. Revealed key risks and threats to financial security and suggested promising directions of its security system in the national interests of Ukraine.

Keywords: *financial security, indicator approach, safety, risks, threats.*

Постановка проблеми. Сучасні умови розвитку бізнес-середовища в рамках національної економіки характеризуються комплексним взаємовпливом деструктивних факторів і загроз на макро-, мезо- та мікрорівнях, що поглиблює існуючі проблеми практично у всіх сферах життєдіяльності суспільства. Невизначеність умов господарювання суб'єктів економіки, висока динамічність законодавчих змін, політична нестабільність загострюють проблеми та диспропорції соціально-економічного розвитку країни, зумовлені, передусім недостатністю фінансових ресурсів, значним обсягом зовнішнього боргу, кризовим розвитком банківського сектору, мінливістю валютного курсу, суттєвим дефіцитом державного бюджету, недостатньою розвиненістю небанківського фінансового ринку та нестабільністю грошово-кредитної системи. За таких умов актуалізується необхідність забезпечення фінансової безпеки в контексті реалізації національних інтересів через збереження функціональної спроможності фінансової системи, забезпечення стійкості її складових до глобальних та локальних деструктивних явищ і загроз.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. На сьогоднішній день існує низка фундаментальних наукових досліджень, пов'язаних з обґрунтуванням теоретичних та методологічних засад фінансової безпеки на загальнодержавному та місцевому рівнях. В даному контексті вагомими є наукові розробки таких науковців як: О. Барановський, З. Варналій, Т. Васильців, В. Геєць, В. Пила, О. Чмир, М. Ярмошенко, Ю. Харазішвілі та інших. В їх дослідженнях акцентується увага на проблемах забезпечення економічної безпеки України, її складових та чинників, поточного стану й оцінювання з використанням різностороннього методичного інструментарію. Поряд з тим, незважаючи на вагомий доробок, наукового осмислення та практич-

ного вирішення потребують питання, пов'язані з забезпеченням фінансової безпеки в системі економічної та національної безпеки держави, її оцінювання та визначення рівня в контексті дотримання пріоритетних національних інтересів.

Метою статті є обґрунтування суті фінансової безпеки, методичних підходів до оцінювання її рівня з позицій забезпечення національних інтересів України.

Виклад основного матеріалу. Фінансова безпека є важливою складовою економічної безпеки України, що формується на основі критеріїв незалежності, ефективності і конкурентоспроможності фінансово-кредитної сфери та відображається через низку показників її стану, що характеризують збалансованість фінансових ресурсів, достатню ліквідність активів і наявність необхідних грошових і золотовалютних резервів.

В умовах сьогодення відсутні усталені підходи до трактування економічного змісту категорії «фінансова безпека», її складових, індикаторів й рівня, що зумовлює диференціацію інструментарію оцінки економічної безпеки на макро- й мікрорівнях. Систематизація існуючих трактувань фінансової безпеки дозволила виокремити низку підходів, таких як: ресурсно-орієнтований, функціональний, становий (статичний), індикативний.

На думку Ю. М. Харазішвілі, Є. Дроня фінансова безпека – це стан захищеності інтересів держави у фінансовій сфері або такий стан бюджетної, податкової та грошово-кредитної систем, який гарантує спроможність держави та використовувати фінансові ресурси для забезпечення соціально-економічного розвитку та обслуговування фінансових зобов'язань [12, с.69]. Такий підхід авторів є статичним, оскільки визначальною ознакою є стан основних складових, що формують фінансову безпеку.

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

З позицій забезпеченості фінансовими ресурсами та захисту пріоритетних інтересів держави характеризує фінансову безпеку О. І. Барановський і стверджує, що це ступінь захищеності важливих фінансових інтересів економічних агентів на всіх рівнях фінансових відносин [1, с. 258]. Індикативний підхід до трактування фінансової безпеки ґрунтується на складових та показниках-індикаторах, що відображають її рівень. На думку ученого, фінансова безпека – це широке поняття, яке охоплює «комплекс заходів фінансової, монетарної, валютної, антиінфляційної, податкової, митної, бюджетної, інвестиційної, боргової і цінової політик для забезпечення стабільності фінансово-кредитної сфери та її цілісності, потреби суспільства у фінансових ресурсах для стійкого, розширеного відтворення; унеможливлення надмірної залежності національної економіки від іноземного спекулятивного капіталу й використання фінансово-кредитної сфери для легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом; нейтралізації (мінімізації) негативних наслідків прояву фінансових криз, деструкції фінансових потоків; усебічного розвитку фінансових відносин та процесів; створення сприятливого ділового й інвестиційного клімату; суворого контролю за формуванням і розвитком фінансових ресурсів [1, с. 259].

З позицій комплексного та різностороннього підходу трактує фінансову безпеку О. Івашко і на її думку – це захищеність фінансових інтересів на всіх рівнях фінансових відносин; певний рівень незалежності, стабільності й стійкості фінансової системи країни в умовах впливу на неї зовнішніх і внутрішніх дестабілізаційних факторів, що складають загрозу фінансовій безпеці; здатність фінансової системи держави забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи й стале економічне зростання [5, с. 62].

Згідно Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України від 29 жовтня 2013 року № 1277 фінансова безпека – це стан фінансової системи країни, за якого створюються необхідні фінансові умови для стабільного соціально-економічного розвитку країни, забезпечується її стійкість до фінансових шоків та дисбалансів, створюються умови для збереження цілісності та єдності фінансової системи країни [9].

На нашу думку, фінансова безпека – це рівень захищеності фінансових інтересів на макро-, мікро- й мезорівнях у сфері банківської, боргової, бюджетної, небанківського фінансового ринку, валютної та грошово-кредитної безпеки від існуючих ризиків, загроз й небезпек з метою мінімізації впливу дестабілізуючих чинників та забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку економіки.

Стан розробки аналітичного інструментарію оцінювання рівня фінансової безпеки дозволяє зробити висновок про відсутність єдиного підходу, показників та критеріїв, їх порогових значень. На нашу думку, при виборі критеріїв та показників фінансової безпеки повинен застосовуватися диференційований підхід в основу якого покладено систему показників, які повинні відображати рівень достатності захисту національних інтересів держави.

Для оцінки інтегрального індикатора стану фінансової безпеки України здійснено розрахунки агрегованих показників за 6-ма складовими безпеки: банківською, небанківського фінансового ринку, борговою, бюджетною, валютною, грошово-кредитною на основі визначення нормалізованих оцінок індикаторів та з урахуванням їх вагових значень (див. табл.).

Першою складовою фінансової безпеки держави є банківська безпека з ваговим значенням 0,1723, яка

Динаміка індикаторів фінансової безпеки України за 2011 –2015 рр.

Найменування індикатора, одиниця виміру	Значення вагового коефіцієнта	Значення нормалізованих оцінок індикаторів				
		2011р.	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.
1	2	3	4	5	6	7
1. Банківська безпека						
Частка простроченої заборгованості за кредитами в загальному обсязі кредитів, наданих банками резидентам України, відсотків	0,1510	0,1458	0,1573	0,1818	0,1037	0,0633
Співвідношення банківських кредитів та депозитів в іноземній валюті, відсотків	0,1425	0,4705	0,9116	0,8591	0,4734	0,3135
Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків, відсотків	0,1371	0,381	0,42	0,64	0,7	0,367
Співвідношення довгострокових (понад 1 рік) кредитів та депозитів, разів	0,1487	0,1935	0,35	0,6	0,25	0,1538
Рентабельність активів, відсотків	0,1496	0,2542	0,78	0,64	0,009	0,002
Співвідношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань, відсотків	0,1359	0,9333	0,9067	0,8533	0,8133	0,9067
Частка активів п'яти найбільших банків у сукупних активах банківської системи, відсотків	0,1351	0,736	0,656	0,6	0,468	0,37

1	2	3	4	5	6	7
Інтегральний індикатор фінансової безпеки банківського сектору України	0,1723	0,4344	0,5918	0,6196	0,3914	0,3009
2. Безпека небанківського фінансового ринку						
Рівень проникнення страхування (страхові премії до ВВП), %	0,3496	0,348	0,304	0,394	0,342	0,3
Рівень капіталізації лістингових компаній, відсотків ВВП	0,3295	0,052	0,262	0,286	0,389	0
Рівень волатильності індексу Першої фондової торговельної системи (ПФТС), кількість критичних відхилень (-10 відсотків)	0,1278	0,772	0,816	0,834	0,83	0,846
Частка надходжень страхових премій трьох найбільших страхових компаній у загальному обсязі надходжень страхових премій (крім страхування життя), відсотків	0,1931	0,687	1	0,7	0,576	0,62
Інтегральний індикатор фінансової безпеки небанківського фінансового ринку України	0,1068	0,370	0,490	0,474	0,465	0,333
3. Боргова безпека						
Відношення обсягу державного та гарантованого державою боргу до ВВП, відсотків	0,2195	0,6732	0,6694	0,5962	0,1708	0,1511
Відношення обсягу валового зовнішнього боргу до ВВП, відсотків	0,2214	0,1813	0,1837	0,1794	0,1813	0,1069
Середньозважена дохідність ОВДП на первинному ринку, відсотків	0,1830	0,383	0,17	0,1640	0,1613	0,1243
Індекс ЕМВІ+Україна	0,1778	0,2873	0,502	0,304	*	*
Відношення обсягу офіційних міжнародних резервів до обсягу валового зовнішнього боргу, відсотків	0,1983	0,2648	0,1823	0,1437	0,0596	0,112
Інтегральний індикатор боргової безпеки банківського сектору України	0,1746	0,3616	0,3441	0,2831	0,2968	0,2796
4. Бюджетна безпека						
Відношення дефіциту/профіциту державного бюджету до ВВП, відсотків	0,2671	1,00	0,6097	0,55	0,404	0,956
Дефіцит/профіцит бюджетних та позабюджетних фондів сектору загальнодержавного управління, відсотків ВВП	0,2482	0,752	0,266	0,325	0,398	0,277
Рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет, відсотків	0,2203	0,64	0,8353	0,908	0,911	0,536
Відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування та погашення державного боргу до доходів державного бюджету, відсотків	0,2644	0,1877	0,1762	0,0714	0,068	0,0615
Інтегральний індикатор бюджетної безпеки України	0,2023	0,6444	0,4595	0,4465	0,4254	0,4584
5. Валютна безпека						
Індекс зміни офіційного курсу національної грошової одиниці до долара США, середній за період	0,1775	1	1	1	0,1748	0,1415
Різниця між форвардним і офіційним курсом гривні, гривень	0,1505	1	0,9733	0,9267	0,58	0,555
Валові міжнародні резерви України, місяців імпорту	0,1801	0,881	0,805	0,853	0,372	0,852
Частка кредитів в іноземній валюті в загальному обсязі наданих кредитів, відсотків	0,1496	0,5173	0,5838	0,6795	0,3476	0,2232
Сальдо купівлі – продажу населенням іноземної валюти, млрд. доларів США	0,1657	0,1487	0,1963	0,8848	0,718	0,938
Рівень доларизації грошової маси, відсотків	0,1767	0,1947	0,1841	0,3533	0,1837	0,1835
Інтегральний індикатор валютної безпеки України	0,1686	0,6231	0,6214	0,7813	0,3887	0,4833
6. Грошово –кредитна безпека						
Питома вага готівки поза банками в загальному обсязі грошової маси (М0/М3), відсотків	0,1615	0,476	0,548	0,552	0,416	0,464
Різниця між процентними ставками за кредитами, наданими депозитними корпораціями у звітному періоді, та процентними ставками за депозитами, залученими депозитними установами (крім Національного банку), відсоткових пунктів	0,1697	0,2054	0,32	0,31	0,39	0,21
Рівень середньозваженої процентної ставки за кредитами, наданими депозитними корпораціями (крім Національного банку) в національній валюті, відносно індексу споживчих цін, відсоткових пунктів	0,1725	0,305	0,153	0,152	0,35	0,77
Частка споживчих кредитів, наданих домогосподарствам, в загальній структурі кредитів, наданих резидентам	0,1523	0,198	0,28	0,373	0,413	0,546
Питома вага довгострокових кредитів у загальному обсязі наданих кредитів (скорегований на курсову різницю), відсотків	0,1697	1,0	0,815	0,864	1,0	0,928
Загальний обсяг вивезення фінансових ресурсів за межі країни, млрд. доларів США	0,1743	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Інтегральний індикатор грошово –кредитної безпеки України	0,1753	0,5382	0,4451	0,5460	0,5463	0,5392
Інтегральний індикатор фінансової безпеки України	x	0,5073	0,4901	0,5248	0,4163	0,4065

* дані не оприлюднюються

Джерело: розраховано на основі [2 –4, 6 –8, 10, 11, 13]

охоплює 7 базових індикаторів. Розрахункові значення індикаторів безпеки банківського сектору України, наведені у таблиці і базуються на основних фінансово-економічних показниках діяльності банків України.

Комплексну характеристику рівня безпеки банківського сектору здійснено на основі розрахункового значення інтегрального індикатора банківської безпеки, значення якого становило у 2011р. – 43,44%, 2012р. – 59,18%, 2013р. – 62,08% та різко знизилось у 2014р. до 39,14% та у 2015р до 30,09%. Таке значення інтегрального індикатора знаходиться між критичною та небезпечною межею і є свідченням загрозової ситуації у банківському секторі, яка на сьогоднішній характеризується суттєвим зменшенням кількості банківських установ, незадовільною якістю активів, відсутністю прибутковості, погіршенням параметрів кредитного та інвестиційного портфеля, збільшенням частки прострочених й пролонгованих кредитів.

Другою складовою фінансової безпеки є безпека небанківського фінансового ринку, яка базується на 4 індикаторах з ваговим значенням 0,1068. Розрахункові значення інтегрального показника рівня фінансової безпеки небанківського ринку України засвідчили, що найнижчий його рівень був у 2015 році – 33,3%, а найвищий – 49,0% у 2012 році. Загалом інтегральний індикатор фінансової безпеки небанківського фінансового ринку перебував на рівні, наближеному до небезпечного, такі тенденції свідчать про посилення ризиків і загроз функціонуванню фінансових посередників, спричинених як макро-, так і мікроекономічними чинниками.

Третьою складовою фінансової безпеки є боргова, ваговий коефіцієнт якої становить 0,1746 та передбачає визначення 5 індикаторів. За нашими розрахунками, значення інтегрального індикатора боргової безпеки країни вказує, що її рівень наближається до критичного значення. Складна економічна й політична ситуація, структурні диспропорції в національній економіці, загострення проблем у зовнішньоекономічній сфері, військовий конфлікт і пов'язані з ним втрати, соціальна напруга – усе це потребує додаткових фінансових ресурсів, які в державі реально відсутні. На фоні зростаючого дефіциту бюджету, який покривається в значній мірі зовнішніми запозиченнями, що стабільно зростають і сягнули 117 млрд. дол. США вагомим пріоритетом є забезпечення боргової безпеки не лише шляхом збалансування дохідної і видаткової частин бюджету, але й управління зовнішнім боргом на основі безпекоорієнтованого підходу й дотримання національних інтересів у сфері запозичення та розміщення фінансових ресурсів.

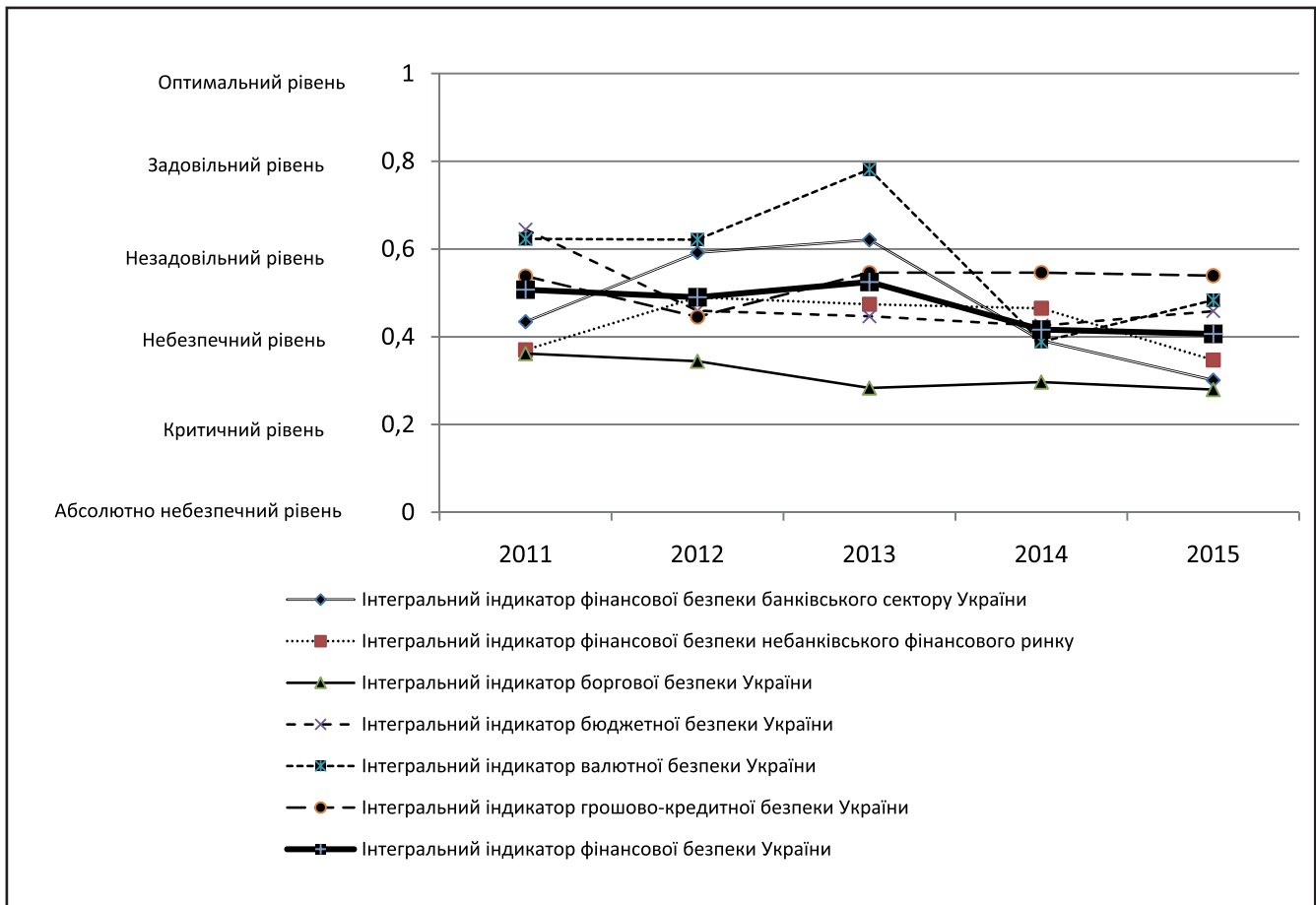
Четверта складова фінансової безпеки – бюджетна, вагове значення якої визначено на рівні 0,2023 з ви-

значенням 4 ключових індикаторів. На основі здійснених розрахунків можна констатувати погіршення стану бюджетної безпеки в Україні, оскільки інтегральний індекс знизився за останні 5 років на 18,6 процентних пункти і досягнув небезпечного рівня у 2015р. – 45,84%. Отже, індикатори бюджетної безпеки дозволяють ідентифікувати ступінь прояву відповідних загроз. Значення інтегрального індикатора вказує на низький рівень збалансованості та стабільності бюджету держави, неефективність податкової політики та неналежне управління грошовими потоками країни.

П'ятою складовою фінансової безпеки держави є валютна, вагове значення якої становить 0,1686 та передбачає розрахунок 6 основних індикаторів. Динаміка інтегрального показника валютної безпеки у 2014–2015рр. мала тенденцію до зниження порівняно з попередніми періодами. Аналіз рівня валютної безпеки в Україні засвідчив, що значну загрозу національним інтересам у даній сфері становлять: високий рівень доларизації економіки, зростання валового зовнішнього боргу, від'ємне сальдо платіжного балансу, скорочення міжнародних резервів країни. За результатами наших розрахунків, видно, що стан валютної безпеки відображає існуючі диспропорції та загрози, пов'язані із нестабільністю валютного ринку та запровадженням плаваючого курсу. В умовах сьогоднішньої диспропорції валютного ринку призводять до зростання макроекономічних ризиків, для оцінки яких доцільно здійснювати моніторинг не лише рівня валютних резервів в абсолютних показниках, але й пропорцій грошових агрегатів та їх валютної складової в рамках попередження валютних, фінансових та економічних криз. Рівень валютної безпеки держави пов'язаний із національними інтересами щодо забезпечення стабільності національної валюти, а різка девальвація гривні залишається дестабілізуючим фінансовий ринок і його активність чинником, який вважаємо загрозою фінансовій безпеці країни.

Останньою складовою фінансової безпеки держави є грошово-кредитна з ваговим значенням 0,1753, комплексна характеристика якої здійснюється на основі 6 індикаторів. Загалом інтегральний індикатор грошово-кредитної безпеки України становив у 2015р. 0,5392 і коливався в межах небезпечного та задовільного рівнів. На основі проведеного дослідження грошово-кредитної складової фінансової безпеки України можна зробити ряд висновків: 1) грошова маса за останні роки має тенденцію до зростання, значна частка готівкових грошей на руках у населення пов'язана з недовірою до банківської системи, інфляційними очікуваннями, високим рівнем тіньової економіки; 2) рівень монетизації є недостатнім – 82,3% і залишається нижчим ніж у ринково розвинутих країнах;

Динаміка інтегрального індикатора фінансової безпеки України за 2011–2015рр.

Джерело: авторська розробка

3) інтенсивність руху грошей визначена за допомогою показника швидкості обігу грошей є достатньою, однак набагато нижчою, ніж у розвинутих країнах; 4) рівень доларизації економіки залишається високим, близько 33%, що свідчить про схильність економічних суб'єктів до заощаджень у іноземній валюті.

На основі комплексного аналізу та оцінки фінансової безпеки України в розрізі окремих її складових можна визначити інтегральний індикатор фінансової безпеки України як суму добутків інтегральних індикаторів кожної із її складових та вагових коефіцієнтів, які визначають ступінь внеску конкретної сфери в інтегральний індекс.

Розрахункові значення інтегрального індикатора фінансової безпеки України вказують на його зростання у 2011–2013рр. з 0,5073. до 0,5248. Однак у 2014–2015рр. спостерігалось зниження його рівня до 0,4163 та 0,4065 відповідно. Проведені розрахунки індикатора фінансової безпеки України дозволяють констатувати нестійкі тенденції розвитку вітчизняної фінансової системи та зниження рівня фінансової безпеки на кінець 2015 року. Погіршення стану фінансової безпеки характерне для усіх її складових. Наші розрахунки засвідчують, що найсуттєві-

ший вплив на таку динаміку мали індикатори фінансової безпеки банківського сектору, небанківського фінансового ринку та боргової безпеки, оскільки у їх динаміці простежувались найбільш виражені тенденції до зниження, що підтверджує проблемність даних сфер фінансової безпеки та внутрішні і зовнішні загрози національним інтересам країни. Динаміка індикаторів складових фінансової безпеки та визначеного інтегрального індикатора фінансової безпеки наведена на рисунку.

Інтегральний показник фінансової безпеки України, значення якого було отримано за результатами аналітичних розрахунків, сигналізує про проблемні аспекти забезпечення фінансової безпеки країни, що в подальшому дозволяє виокремити реальні й потенційні загрози та небезпеки на макро-, мікро- та мезорівнях і розробляти рекомендації щодо прогнозування рівня безпеки у середньостроковій перспективі.

Висновки

В умовах нарощування кризових явищ пріоритетним напрямом діяльності держави є проведення збалансованої фінансової політики та розробка стратегічних альтернатив розвитку банківської, боргової, бюджет-

ної, небанківської, валютної та грошово-кредитної складових на основі безпекорієнтованого підходу з використанням не лише статичного, але й динамічного підходів до оцінювання її рівня. Масштабність, глибина й тривалість кризових явищ у фінансовій сфері, а також негативний їх вплив на процеси розвитку економіки та економічну безпеку загалом вимагають подальших досліджень у напрямі формування стратегій фінансової та економічної безпеки України, моніторингу вагових і порогових значень ключових індикаторів фінансової безпеки та обґрунтування підходів до формування систем безпеки на всіх рівнях управління національною економікою.

Список використаних джерел

1. Барановський О. І. Філософія безпеки : монографія : у 2 т. / О. І. Барановський. – К. : УБС НБУ, 2014. – Т. 2 : Безпека фінансових інститутів. – 716 с.
2. Група індексів: EMBI+, Інформаційне агентство Cbonds [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.cbonds.info/ua/rus/index/index_detail/group_id/1.
3. Група індексів: NDF UAH/USD [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.cbonds.info/ua/rus/index/index_detail/group_id/118.
4. Звіт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, НКЦПФР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua/activities/annual>.
5. Івашко О. Фінансова безпека України в умовах кризових явищ в економіці / О. Івашко // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2015. – № 2. – С. 61–66.
6. Індекс ПФТС (історія), ПФТС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pfts.com/uk/shares-indexes/?firstDate=13.12.2010&lastDate=13.01.2013>.
7. Офіційна інтернет – сторінка Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
8. Офіційна інтернет-сторінка Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
9. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1277 від 29 жовтня 2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу до матеріалу : http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm.
10. Річні звіти Нацкомфінпослуг / Матеріали офіційного сайту Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nfp.gov.ua/content/richni-zviti-nackomfinposlug.html>.
11. Статистичні матеріали щодо стану державного боргу України, Мінфін [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=325755.
12. Харазішвілі Ю. М. Прогнозування індикаторів, порогових значень та рівня економічної безпеки України у середньостроковій перспективі; аналіт. доп./ Ю.М. Харазішвілі, Є.В. Дронь. – К.: НІСД, 2014. – 117 с.
13. World economic outlook, Міжнародний валютний фонд [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=29>.

І.П. СИТНИК,

к.т.н., доцент кафедри фінансів Національного університету харчових технологій

А.В. МАКОВЕЦЬКА,

студентка, кафедри фінансів Національного університету харчових технологій

Урядові електронні сервіси і їх вплив на розвиток е-бізнесу та інформаційного суспільства

Досліджено поняття електронного урядування. Проаналізовано нормативно-правову базу, визначено стан, проблеми та перспективи впровадження електронного урядування в Україні. Розглянуто окремі види надання адміністративних послуг через Інтернет, зокрема проведення електронних тендерів, аукціонів, здійснення електронної реєстрації бізнесу.

Ключові слова: електронне урядування, урядові електронні сервіси, Інтернет, адміністративні послуги, електронні тендери, аукціони, електронна реєстрація бізнесу, інформаційні технології

І.П. СЫТНИК,

к.т.н., доцент кафедри фінансов Національного університета пищевых технологий

А.В. МАКОВЕЦКАЯ,

студентка, кафедра финансов Национального университета пищевых технологий

Правительственные электронные сервисы и их влияние на развитие е-бизнеса и информационного общества

Исследовано понятие электронного управления. Проанализирована нормативно-правовая база, определено состояние, проблемы и перспективы внедрения электронного управления в Украине. Рассмотрены